

Deventer
Snipperlingsdijk 4
7417 BJ Deventer
T +31 (0)570 666 222
F +31 (0)570 666 888
Postbus 161
7400 AD Deventer

Den Haag
Verheeskade 197
2521 DD Den Haag

Eindhoven
Flight Forum 92-94
5657 DC Eindhoven

Leeuwarden
F. HaverSchmidtwei 2
8914 BC Leeuwarden

Amsterdam
De Ruyterkade 143
1011 AC Amsterdam

Gemeente Ooststellingwerf

Appelscha Hoog

Verkenning verkeer en parkeren

Datum 18 maart 2013
Kenmerk OSW005/Fdf/0028
Eerste versie 22 februari 2013

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Ooststellingwerf is bezig met de ontwikkeling van Appelscha Hoog. Op dit moment wordt een milieueffectrapportage voor deze plannen opgesteld. Nabij de Tilgrupsweg wordt een recreatieplas ontwikkeld inclusief omliggende recreatieve functies. Het zand dat afgegraven wordt, wordt benut ten behoeve van de reconstructie van de N381.

Het plangebied zal een extra hoeveelheid verkeer aantrekken. Daarnaast zal een verschuiving ontstaan van verkeersstromen als gevolg van het verdwijnen van de aansluiting Tilgrupsweg op de N381. Dit geldt voor zowel het extra te verwachten recreatieve verkeer als het landbouwverkeer.

Op voorhand wordt extra verkeerdruk verwacht op de Bosberg, Hildenberg en Tilgrupsweg. Op enkele van deze wegen zorgen ook de ontwikkelingen aan de Boerestreek voor toenames.

Om te bepalen of de gemeente op de ingeslagen weg verder kan, heeft de gemeente Goudappel Coffeng BV opdracht gegeven te onderzoeken of het plan Appelscha Hoog verkeerskundig haalbaar is. Voorliggende notitie is daarvan het resultaat. In deze notitie is op een effectieve manier in beeld gebracht of er ten gevolge van het plan Appelscha Hoog verkeerproblemen te verwachten zijn. Als eerste wordt ingegaan op de verkeerseffecten, vervolgens op parkeren.

Naast de ontwikkeling van Appelscha Hoog, zijn er plannen voor de omgeving Boerestreek-Bosberg. Het cumulatieve effect van beide plannen is beschreven in de notitie Cumulatie effecten Boerestreek-Bosberg en Appelscha Hoog (kenmerk OSW005/Fdf/0029).

1.2 Plan Appelscha Hoog

Het plan voor Appelscha Hoog bestaat uit in totaal 25 ha. In de gebiedvisie is de toekomstige invulling van het gebied als volgt verwoord.

Met de gebiedvisie wil de gemeente een sterk raamwerk en ontwikkelingsconcept neerzetten, waarbinnen ondernemers de komende jaren invulling kunnen geven aan de doelstelling voor het plangebied: ontwikkeling van dagrecreatieve functies die op kwalitatief hoogwaardige wijze zijn ingepast in de omgeving. Binnen de randvoorwaarden streeft de gemeente naar een zo groot mogelijk oppervlak aan uitgeefbaar dagrecreatieterrain. Onder 'dagrecreatie' vallen alle voorzieningen die dienen ter ontspanning en vermaak buitenshuis, zonder dat sprake is van een overnachting. In tegenstelling tot verblijfsrecreatie gaan dagrecreatieve voorzieningen aan het eind van de dag dicht. Binnen deze doelstelling passen bepaalde functies beter dan andere. Onderstaand programma geeft een overzicht van functies die goed passen, zonder daarbij volledig te zijn. Ook andere functies die aan de uitgangspunten voldoen kunnen een plek krijgen. Voorbeelden van functies die passen binnen de uitgangspunten zijn:

Voorbeelden van functies die passen binnen de uitgangspunten zijn:

- waterrecreatie (een recreatieplas, duiken, strandje, oeverrecreatie e.d.);
- educatieve functies (een kinderboerderij, educatief centrum voor kinderen, schaapskooi, blote-voeten-pad e.d.);
- sportieve functies (een klimbos, palenpark, kabouterland, watersportactiviteiten);
- routegebonden functies;
- horeca e.d.

Groenvoorzieningen (houtsingels, natuurlijke oevers e.d.) en natuurfuncties die passen binnen de uitgangspunten en te combineren zijn met dagrecreatie, kunnen ook een plek krijgen in het plangebied.

2 Gehanteerde scenario's en bezoekersaantallen

Er zijn drie scenario's qua bezoekers:

- scenario 1: 100.000 bezoekers ontwikkelingen, 50.000 bezoekers strand;
- scenario 2: 60.000 bezoekers ontwikkelingen, 40.000 bezoekers strand;
- scenario 3: 30.000 bezoekers ontwikkelingen, 30.000 bezoekers strand.

Op basis van kennis en ervaring van ons bureau met betrekking tot vergelijkbare ontwikkelingen elders in Nederland, is de plausibiliteit van de scenario's getoetst. Daaruit is gekomen dat vorenstaande bezoekersaantallen plausibel zijn voor wat nu bekend is over de voorgenomen ontwikkeling. Dit is gebaseerd op een vergelijking met onderstaande referentie-informatie.

Relevant voor de verkeersgeneratie zijn onderstaande onderdelen van het programma.

Per onderdeel is de beschikbare referentie informatie weergegeven:

- Een klimbos / palenparcours:

- Texel gemiddeld 25.000 bezoekers.
- Ruurlo minimaal 12.000 en maximaal 20.000 bezoekers.
- Nunspeet minimaal 15.000 en maximaal 20.000 bezoekers op 3 ha inclusief wildpark en midgetgolfbaan en kleinschalige horeca.
- Barneveld 50-75 parkeerplaatsen.
- Een kinderboerderij of educatief centrum voor kinderen:
 - In Nederland zijn naar schatting zo'n 450 tot 500 kinderboerderijen en dierenweides. Jaarlijks worden er bijna 30 miljoen bezoeken afgelegd aan deze locaties. Dat is gemiddeld 63.158 bezoekers per locatie.
- Elektrisch waterskiën met voorzieningen:
 - Heerhugowaard minimaal 20.000 en maximaal 25.000 bezoekers inclusief horeca.
 - Epe minimaal 10.000 en maximaal 15.000 bezoekers inclusief horeca.
- Een openbare zwemgelegenheid 8 tot 10 ha met twee stranden: noordstrand 135 bij 30 meter, zuidstrand 100 bij 20 meter.
 - In bijlage 2 zijn van allerlei recreatieplassen de bezoekersaantallen opgenomen. In de volgende tabel is een viertal recreatieplassen opgenomen waarvoor ook de omvang van het totaal, de plas het strand en aantal parkeerplaatsen bekend is.

locatie	bezoekers	omvang totaal	omvang plas	omvang strand	p.p.
Borculo Hambroekplas	45.000	14	6	3	285
Bredevoort Slingeplas	118.000	34	19	6	1.100
Didam Nevelhorst	45.000	15	10	3	360
Winterswijk 't Hilgelo	128.000	36	18	6	1.100

- bebouwing met een dagrecreatieve functie (zoals restaurants en andere voorzieningen);
 - Voor restaurants bedraagt in Nederland het aantal bezoekers circa 200 miljoen (Bron: Bedrijfschap Horeca en Catering en Horeca Nederland). In totaal kent Nederland 10.500 restaurants (Locatus Verkenner). Dat betekent dat een gemiddeld restaurant circa 19.000 bezoekers op jaarbasis trekt.
 - Voor cafés zijn geen totale bezoekersaantallen beschikbaar, wel is door het CBS de totale besteding in cafés gegeven, deze bedroeg in 2005 2,5 miljard euro per jaar. Uit cijfers van het Bedrijfschap Horeca en Catering (BHenc) blijkt dat een cafébezoeker gemiddeld € 11,10 per bezoek uitgeeft, daarmee kent Nederland ruim 225 miljoen cafébezoeken per jaar. Uit de cijfers uit de Locatus Verkenner blijken er 11.700 cafés in Nederland te zijn. Daaruit blijkt het aantal bezoekers per café nagenoeg gelijk te liggen dan het aantal bezoekers per restaurant.
 - In de praktijk is de kans groot dat de bezoekers van deze functies voornamelijk combinatiebezoek is. Dit betekent dat een bezoek aan bijvoorbeeld het strand, waterski en/of klimbos wordt gecombineerd met een bezoek aan een café of restaurant of andere functie in Appelscha en er dus geen extra verkeer wordt gegenereerd.

3 Verkeer

3.1 Verkeersgeneratie

De verkeersgeneratie op een gemiddelde weekdag is berekend op basis van de bezoekersaantallen. Deze verkeersgeneratie is weergegeven in tabel 3.1. Daarbij zijn de volgende uitgangspunten gebruikt:

- Bezoekers ontwikkelingen komen voor 90% met de auto, bezoekers strand komen voor 60% met de auto. Conform vergelijkbare onderzoeken.
- Bezettingsgraad is 2,5 persoon per auto. Conform vergelijkbare onderzoeken.
- Aantal dagen in een jaar is 365.
- Elke auto heeft een aankomst en vertrek.

scenario	aantal autoritten ontwikkeling	aantal autoritten strand	aantal autoritten totaal
1	197	66	263
2	118	53	171
3	59	39	99

Tabel 3.1: Verkeersgeneratie per scenario in mvt/weekdag

Naast de verkeersgeneratie op een gemiddelde weekdag van het jaar is ook de verkeersgeneratie op een gemiddelde weekdag in het hoogseizoen van belang (tabel 3.2). Deze is berekend op basis van de gemiddelde weekdag van het jaar met daarbij de volgende uitgangspunten:

- bezoekers voor de ontwikkelingen komen gedurende het voor-, hoog- en naseizoen;
- bezoekers voor het strand komen gedurende het hoogseizoen;
- het voorseizoen is april, mei en juni, het hoogseizoen is juli en augustus, het naseizoen is september en oktober en het laagseizoen is november, december, januari, februari en maart.

scenario	aantal autoritten ontwikkeling	aantal autoritten strand	aantal autoritten totaal
1	336	387	724
2	202	310	512
3	101	232	333

Tabel 3.2: Verkeersgeneratie per scenario in mvt/weekdag tijdens het hoogseizoen

3.2 Toedeling wegennet

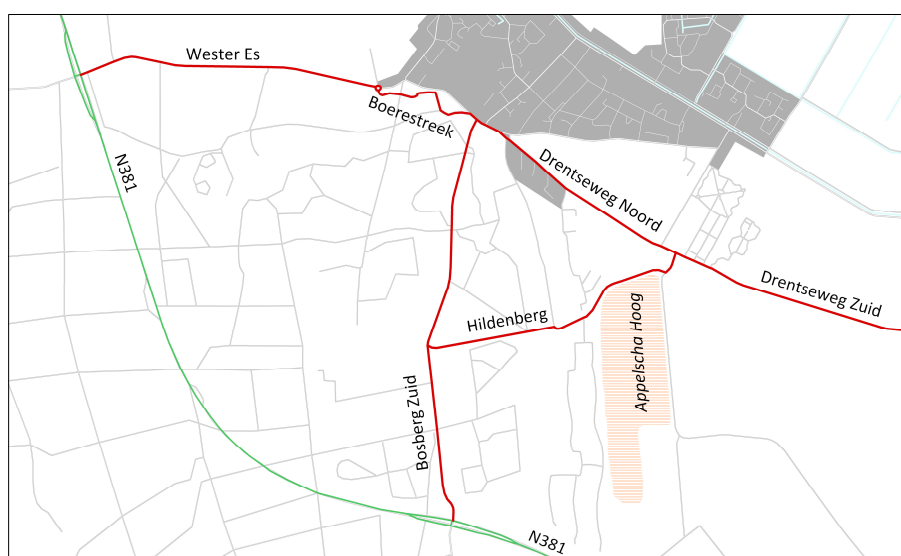
De belangrijkste ontsluitingswegen zijn de Drentseweg, de Hildenberg en de Tilgrupsweg (zie figuur 3.1). De Tilgrupsweg zal in de toekomst worden afgesloten voor doorgaand gemotoriseerd verkeer, maar kan wel worden gebruikt als toegang tot het plangebied.

Figuur 3.1: Ontsluiting Appelscha Hoog

Appelscha Hoog wordt niet direct ontsloten via de belangrijkste ontsluitingswegen van Appelscha: Wester Es en Bosberg. Via de Hildenberg of Tilgrupsweg/Drentseweg worden beide wegen bereikt. Naar verwachting heeft circa 80% van het autoverkeer een regionaal karakter. De overige 20% is lokaal georiënteerd verkeer.

Zonder verdere sturing/routing van het verkeer, zal het meeste autoverkeer via de Hildenberg naar Appelscha Hoog rijden. Naar verwachting zal dit zeker 75% van het verkeer zijn. Dit betekent dat de overige 25% via de Tilgrupsweg/Drentseweg rijdt. Met bebording et cetera is het mogelijk om meer sturing aan te geven aan het verkeer. Een vergelijkbare situatie daarvan is de nabijgelegen camping Alkenhaer aan de Drentseweg. Vanaf de N381 worden campinggasten via de Wester Es en de Boerestreek naar de camping geleid. De verwachting is dat met sturingsmiddelen nog circa 50% via de Hildenberg rijdt en de overige 50% via de Tilgrupsweg/Drentseweg. Genoemde wegen zijn weergegeven in figuur 3.2.

Figuur 3.2: Regionale ontsluiting Appelscha Hoog

In de situaties zonder en met sturing, verdeelt het autoverkeer zich als volgt over de relevante wegen:

	Hildenberg	Bosberg (zuid)	Drentseweg (zuid)	Drentseweg (noord)	Boerestreek	Wester Es
1. zonder sturing	75%	75%	10%	15%	10%	5%
2. met sturing	50%	50%	10%	40%	35%	30%

Tabel 3.3: Oriëntatie verkeer Appelscha Hoog

Kortweg betekent dit dat niet al het extra verkeer (zie tabel 3.1 en 3.2) op alle wegen zichtbaar is.

De huidige verkeersstromen op de 6 onderzochte wegvakken plus het extra verkeer (per weg is dat een andere hoeveelheid) leidt dit tot de totale verkeersstromen zoals weergegeven in de tabellen 3.4 (jaargemiddelde) en 3.5 hoogseizoen.

De getallen in de tabel zijn afgerond op honderdtallen, omdat onafgeronde getallen leiden tot schijnnaauwkeurigheid. Hierdoor kan het zijn dat de verkeersintensiteiten in de tabellen hetzelfde zijn, ondanks dat deze betrekking hebben op verschillende scenario's.

scenario	Hildenberg	Bosberg (zuid)	Drentseweg (zuid)	Drentseweg (noord)	Boerestreek	Wester Es
<i>huidige situatie</i>	300	1.300	700	800	2.100	3.000
1. zonder sturing	500	1.500	700	800	2.100	3.000
met sturing	400	1.500	700	900	2.200	3.100
2. zonder sturing	400	1.500	700	800	2.100	3.000
met sturing	400	1.400	700	800	2.200	3.000
3. zonder sturing	400	1.400	700	800	2.100	3.000
met sturing	300	1.400	700	800	2.100	3.000

Tabel 3.4: Verkeersstromen gemiddelde weekdag (jaargemiddelde, afgerond op 100-tallen)

scenario	Hildenberg	Bosberg (zuid)	Drentseweg (zuid)	Drentseweg (noord)	Boerestreek	Wester Es
<i>huidige situatie</i>	400	1.900	900	1.100	2.600	3.800
1. zonder sturing	900	2.400	1.000	1.200	2.700	3.800
met sturing	800	2.300	1.000	1.400	2.900	4.000
2. zonder sturing	800	2.300	1.000	1.200	2.700	3.800
met sturing	700	2.200	1.000	1.300	2.800	3.900
3. zonder sturing	700	2.100	1.000	1.200	2.700	3.800
met sturing	600	2.100	1.000	1.200	2.800	3.900

Tabel 3.5: Verkeersstromen gemiddelde weekdag in het hoogseizoen (afgerond op 100-tallen)

In tabellen 3.4 en 3.5 is geen onderscheid gemaakt tussen de verkeersintensiteiten in de huidige situatie en in de autonome situatie (zonder de effecten van de plannen). In Appelscha is namelijk nauwelijks sprake van autonome groei. Er zijn in Appelscha geen ontwikkelingen van betekenis anders dan deze plannen welke effect hebben op deze verkeersintensiteiten. Daarom is de autonome groei nihil en zijn de verkeersintensiteiten in de huidige situatie en in de autonome situatie gelijk aan elkaar.

3.3 Toets op duurzaam veilig

De verkeersstromen zoals beschreven in de voorgaande paragraaf, passen bij de verkeersfunctie van de genoemde wegen. Gebruik en functie zijn in overeenstemming met elkaar.

Alle wegen in en rondom Appelscha hebben de functie van erftoegangsweg¹. Dit betekent dat de maximumsnelheid binnen de kom 30 km/h bedraagt en buiten de kom 60 km/h. Dit is het beleid van het GVVP (dat binnenkort wordt vastgesteld). Op sommige wegen is dit nog niet ingevoerd, dat gaat op termijn plaatsvinden. In principe zijn erftoegangswegen niet voorzien van vrijliggende fietsvoorzieningen, tenzij er sprake is van een aanmerkelijk gebruik van (recreatieve) fietsers. Dit geldt bijvoorbeeld voor de Wester Es en de Bosberg.

De recreatieve ontwikkelingen van Appelscha Hoog zijn qua verkeersintensiteiten met name in het hoogseizoen manifest. Dat is ook het seizoen waarin veel fietsers van het wegennet van Appelscha en omstreken gebruik maken. De verwachting is dat op relatief smalle wegen en onoverzichtelijke kruispunten het fietsverkeer hinder ondervindt van het autoverkeer van en naar Appelscha Hoog en het autoverkeer onderling van elkaar (passeren van rijdende en geparkeerde voertuigen). Vormgeving en gebruik zijn in dergelijke omstandigheden niet op elkaar afgestemd, waardoor er sprake is van inherent onveilige situaties.

Gebruik en vormgeving van een aantal wegen zijn niet in overeenstemming met elkaar. De verwachting is dat deze situaties zich voordoen om de volgende locaties:

- De Hildenberg, het gehele wegvak van Bosberg tot Tilgrupsweg. Dit wegvak is te smal om zowel fietsers als autoverkeer in twee richtingen af te wikkelen. Ook de (foutief) geparkeerde auto's ter hoogte van de camping en het zwembad, bemoeilijken een veilige verkeersafwikkeling.
- Het kruispunt van de Hildenberg met de Bosberg. Dit kruispunt is nu al onoverzichtelijk.
- Het kruispunt van de Hildenberg met de Tilgrupsweg. Dit kruispunt is te krap gedimensioneerd voor hogere verkeersaantallen.
- De Tilgrupsweg, tussen de Hildenberg en de Drentseweg. Dit wegvak is te smal om zowel fietsers als autoverkeer in twee richtingen af te wikkelen.
- Het kruispunt van de Tilgrupsweg met de Drentseweg. Dit kruispunt is nu al onoverzichtelijk.

3.3.1 Mogelijke maatregelen

Bij een succesvolle ontwikkeling van Appelscha Hoog hoort een verkeersveilige afwikkeling van het bezoekersverkeer. Om aan de genoemde verkeersproblemen tegemoet te komen, is een aantal maatregelen mogelijk:

- Een nieuwe solitaire fietsvoorziening parallel aan de Hildenberg.
- Verbreding van wegen die nu te smal zijn, bijvoorbeeld de Hildenberg en een deel van de Tilgrupsweg.

¹ Concept Gemeentelijk verkeer- en vervoerplan 2013-2018, november 2012.

- Herinrichting van de kruispunten Hildenberg - Bosberg, Hildenberg - Tilgrupsweg en Tilgrupsweg - Drenste weg door meer overzicht te creëren, en de snelheid ter plekke te beperken (bijvoorbeeld door middel van een plateau).
- Een nieuwe rechtstreekse verbinding vanaf de toegang tot Appelscha Hoog naar de Drentseweg.
- Parkeerruimte op camping de Roggenberg uitbreiden, opdat de doorstroming en het overzicht op de Bosberg verbeterd.
- Upgraden en uitbreiden van de parkeerplaatsen bij het zwembad, opdat de doorstroming en het overzicht op de Hildenberg verbeterd.

4 Parkeren

Het benodigde aantal parkeerplaatsen is berekend op basis van de verkeersgeneratie. Alle bezoekers van het plangebied parkeren binnen het plangebied. Bezoekers van de ontwikkelingen parkeren op eigen terrein en bezoekers van het strand parkeren in de openbare ruimte. Zoals eerder aangegeven komen de bezoekers niet gelijkmatig verspreid over het jaar. Voor de ontwikkelingen en het strand is op een verschillende wijze rekening gehouden met de spreiding.

- Uit eerder onderzoek weten we dat voor zonnen/zwemmen aan plas of meer op een topdag 3,9% van het totale jaarbezoek komt en op de 10-na-drukste dag 2,1%. Voor het bepalen van de behoefte aan parkeerplaatsen gaan we uit van de 10-na-drukste dag. Over het algemeen zal er dan voldoende parkeerplaatsen zijn. Op de 9 uitzonderlijke topdagen is het handig om een overloopterrein beschikbaar te hebben. Dit kan binnen het plangebied zolang de ontwikkelingen beperkt zijn, of bijvoorbeeld in combinatie met het parkeren bij de golfbaan.
- De spreiding van de bezoekers van de ontwikkeling is gelijkmatiger (binnen de dagen van het seizoen). Wel zullen de weekenddagen binnen het seizoen drukker zijn dan de weekdagen. We gaan ervan uit dat een gemiddelde weekenddag tijdens het hoogseizoen maatgevend is en dat deze twee keer zo druk is als een gemiddelde werkdag tijdens het hoogseizoen. Dit is afgeleid van de relevante aanwezigheidspercentages.

Verder is van belang hoeveel auto's een parkeerplaats op een dag gebruiken. Wat betreft het strand gaan we uit van maximaal 1 keer per dag. Wat betreft de ontwikkelingen gaan we uit van maximaal 2 keer gebruik per dag.

Op basis van bovenstaande uitgangspunten is de behoefte aan parkeerplaatsen uitgerekend. Deze is per scenario opgenomen in tabel 4.1.

scenario	parkeerplaatsen
1	383
2	280
3	190

Tabel 4.1: Behoeftte aan parkeerplaatsen per scenario.

Het advies is een voor de ontwikkeling en het strand een gezamenlijk parkeerterrein te realiseren. Zo is uitwisseling van parkeerplaatsen eenvoudig mogelijk en is de kans op zoek verkeer en het kleinst. Daarnaast is het aan te raden een overloopterrein beschikbaar te hebben in de vorm van bijvoorbeeld een weiland waar geparkeerd kan worden op een paar uitzonderlijk drukke dagen in het jaar als het parkeerterrein vol is. Wat betreft de locatie van het parkeerterrein heeft het de voorkeur dit centraal tussen de toegangsweg vanaf de Hildenberg en de uiteindelijke bestemming van de bezoekers te realiseren.

Bijlage 1 Voorbeelden bezoekersaantallen

Referenties bezoekersaantallen recreatieplassen

	bezoekers per jaar
Recreatiegebied Hollandse Biesbosch (plas en totale gebied)	850.000
Strandbad Maarsseveenseplassen	82.000 (2005)
Dagrecreatieterrein 't Waal	85.000
Zevenhuizerplas (rottemeren)	614.000 (2002)
Wythmenerplas (zwole)	303.793
Recreatiepark Het Rutbeek (Enschede)	297.000
Recreatiecentrum Vlietland	1,3 miljoen (2003)*
Eiland van Maurik	250.000 (2006)

* Daarmee in 2003 in de top20 van best bezochte attracties en evenementen (nr. 14).

Top 5 recreatieplassen Rivierenland 2006:

1. De Beldert (Zoelen): 290.000
2. Strandpark Slijk-Ewijk: 255.000
3. Het Eiland van Maurik: 250.000 (na vernieuwingsslag duidelijke toename, Als enige gebied oversteeg het het topjaar 2003)
4. De Rijkerswoerdse Plassen (Elst): 220.000
5. De Meent (Beusichem): 95.000

recreatieschap Achterhoek-Liemers	bezoekers per jaar
Nevelhorst	45.000 (2004)
De Bijland	60.000 (2004)
Stroombroek	275.000 (2004)
Hambroekplas	45.000 (2004)
'T Hilgelo	140.000 (2004)
Slingeplas	130.000 (2004)

bezoekersaantallen Recreatiegemeenschap Veluwe	2005	2006
Berendonck	270.000	375.000
Bussloo	885.000	1.028.000
Groene Heuvels	198.000	205.000
Heerderstrand	221.000	230.000
Kievitsveld	19.000	20.000
Mookerplas	223.000	295.000
Nw Hulckesteijn	33.000	25.000
Strand Nulde/Horst	371.000	435.000
Surfoever Hoge Bijssel	10.000	10.000
Rhederlaag	352.000	466.000
Wylerbergmeer	121.000	130.000
Zandenplas	99.000	125.000
Zeumeren	230.000	325.000